

nationale ombudsman

Rapport

De politie biedt een advocaat ten onrechte geen toegang

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman klachten over de politie gegrond.

Aanleiding

Verzoeker was als advocaat aanwezig tijdens een politieverhoor van een cliënt (X). X - een voormalig advocaat - was verdachte in een strafzaak. Na korte tijd werd het verhoor beëindigd, omdat verzoeker zich volgens de verhorende politieambtenaren ernstig had misdragen en het verhoor onmogelijk had gemaakt.

Naar aanleiding hiervan stuurde het sectorhoofd van de politie verzoeker een brief waarin hij verzoeker de toegang ontzegde tot de gebouwen van de Dienst Regionale Recherche (DRR) voor de duur van zes maanden.¹ Verder diende het sectorhoofd een klacht tegen verzoeker in bij de Deken van de Orde van Advocaten. Nadat verzoeker enkele maanden later aankondigde aanwezig te zullen zijn bij een volgend verhoor van zijn cliënt X, werd de ontzegging met zes maanden verlengd.

Verzoeker diende bij de politie en bij de minister van Justitie en Veiligheid klachten in over de gang van zaken, de ontzegging en de verlenging daarvan. Na herhaaldelijk aandringen, ontving verzoeker de beslissing van de politiechef. Hierin werd - in navolging van het advies van de klachtencommissie - de behandeling van de klacht 'geschorst' tot het strafproces tegen X zou zijn afgerond. Verzoeker benaderde daarop de Nationale ombudsman.

Klachten

De ombudsman startte een onderzoek naar de klachten van verzoeker en formuleerde de klachten als volgt:

Verzoeker, die als advocaat bijstand verleende aan een cliënt, klaagt erover dat de politie Zeeland-West-Brabant hem twee keer de toegang heeft ontzegd tot gebouwen van de politie Zeeland-West-Brabant. Dit had mede tot gevolg dat verzoeker zijn werkzaamheden niet (volledig) kon uitvoeren.

Verzoeker klaagt over deze besluiten en over de klachtbehandeling door de politie inclusief de beslissing tot schorsing daarvan.

Bevindingen ten aanzien van de ontzegging

Brief met mededeling ontzegging

In de brief van het sectorhoofd, waarin hij verzoeker de toegang ontzegt, is - samengevat weergegeven - onder meer het volgende vermeld.

Verzoeker heeft zich tijdens het verhoor van zijn cliënt X ernstig misdragen. De politie concludeert dat verzoeker zonder enige gerechtvaardigde aanleiding hiertoe het gehele verhoor opzettelijk heeft tegengewerkt. Het sectorhoofd leidt uit het gedrag van verzoeker af dat *'ieder toekomstig contact met mijn personeel op een escalerende, disrespectvolle en disruptieve manier zal verlopen'*. Het sectorhoofd acht daarom het nemen van een onmiddellijke maatregel op zijn plaats. Hij ontzegt verzoeker per direct de toegang tot de gebouwen en ruimten die in gebruik zijn bij de DRR van de betrokken eenheid. In de brief is vermeld dat de maatregel voorlopig voor de duur van zes maanden geldt.

Uit de brief blijkt dat de politie een klacht tegen verzoeker heeft ingediend bij de Deken van de Orde van Advocaten en dat de politie ervan uitgaat dat de Deken binnen die termijn een passende maatregel tegen verzoeker heeft genomen.

¹ De tekst van de brief van het sectorhoofd aan verzoeker van 19 april 2017 is als bijlage opgenomen.

Standpunt van de politie ²

De politie heeft de ontzegging aan verzoeker opgelegd, omdat hij het verhoor had verstoord. Ter onderbouwing van de ontzegging verwees de politie naar het proces-verbaal van bevindingen waarin de verhorende politieambtenaren de redenen voor het beëindigen van het verhoor hebben vermeld.³ Daarin staat onder meer dat:

- verzoeker antwoord gaf op vragen die voor de verdachte bestemd waren;
- verzoeker onnodige verduidelijkingsvragen stelde;
- verzoeker hardop voorlas als hij iets opschreef;
- verzoeker neerbuigend in de richting van zijn cliënt en de verhorende politieambtenaren sprak.

Verzoeker heeft het verhoor volgens de politieambtenaren ondanks waarschuwingen meerdere keren ongewenst onderbroken. De verhorende politieambtenaren hadden gedurende het hele verhoor het gevoel dat het hen opzettelijk onmogelijk werd gemaakt om X op professionele wijze te verhoren en de regie te houden. Zij voelden zich hierdoor geschoffeerd en niet serieus genomen. De politieambtenaren geven aan dat zij geen andere mogelijkheid zagen dan het verhoor te beëindigen.

Volgens de politie was het sectorhoofd bevoegd tot het opleggen van de ontzegging vanuit zijn functie als sectorhoofd en rechthebbende van de gebouwen. De ontzegging is - in overleg met de eenheidsleiding en na advies van de juridische afdeling - opgelegd op grond van artikel 5:1 Burgerlijk Wetboek.⁴

In eerste instantie ging het volgens de politie om een tijdelijke maatregel in afwachting van een reactie van de Deken of een actie van de Raad van Discipline.

De politie meent dat de maatregel proportioneel was. De politie wijst er op dat deze de facto alleen tot gevolg had dat verzoeker niet meer aanwezig kon zijn bij politieverhoren van deze cliënt X. In de beslissing stond *'toegang tot de gebouwen en ruimten die in gebruik zijn bij de Dienst Regionale Recherche van de eenheid Zeeland-West Brabant'*. Dat is wel ruimer dan alleen toegang tot deze cliënt X, maar volgens de politie had het verbod alleen betrekking op de DRR. Zij behandelen de zaken tegen de zware/georganiseerde misdaad. Alle andere verdachten in 'gewone strafzaken' kon verzoeker volgens de politie nog wel bijstaan, omdat hem niet de toegang tot de gebouwen van de District Recherche en het Recherche Basisteam was ontzegd.

Volgens de politie zijn verzoeker en zijn cliënt X door de ontzegging niet benadeeld. Cliënt X werd reeds bijgestaan door een advocaat. Daarnaast kon X door verzoeker bezocht worden. Eerst in de P.I., en nadat zijn voorlopige hechtenis was geschorst, op iedere willekeurige plaats. Verzoeker heeft volgens de politie al die tijd ruim de gelegenheid gehad om zijn cliënt X bij te staan.

Het doel van de ontzegging was volgens de politie onder meer de zorg voor het personeel, het voorkomen van een nieuwe confrontatie alsmede de zorg voor een ordentelijke bedrijfsvoering van opsporingsonderzoeken. De politie stelt verder dat aan verzoeker, vanwege het feit dat hij advocaat is, bijzondere bevoegdheden zijn toegekend. Dat maakt volgens de politie dat verzoeker verplicht is om zich als een goed advocaat te gedragen.

² Zie de bijlagen voor een meer uitgebreide weergave van de reactie van de politie.

³ Proces-verbaal van bevindingen verhoor van 6 april 2017.

⁴ Burgerlijk wetboek, boek 5 artikel 1 luidt:

1 Eigendom is het meest omvattende recht dat een persoon op een zaak kan hebben.

2 Het staat de eigenaar met uitsluiting van een ieder vrij van de zaak gebruik te maken, mits dit gebruik niet strijdt met rechten van anderen en de op wettelijke voorschriften en regels van ongeschreven recht gegronde beperkingen daarbij in acht worden genomen.

3 De eigenaar van de zaak wordt, behoudens rechten van anderen, eigenaar van de afgescheiden vruchten.

*Standpunt van verzoeker*⁵

Verzoeker is van mening dat hij tijdens het verhoor netjes en professioneel zijn werk deed. Hij meent dat hij als advocaat is gehouden om zijn cliënt actief bij te staan tijdens een politieverhoor. Enkele keren 'greep hij in' om de rechten en belangen van zijn cliënt X te verzekeren.

Er was volgens verzoeker geen enkele aanleiding om aan hem een maatregel op te leggen. Bovendien is er volgens verzoeker geen rechtsgrond om een advocaat, die rechtsbijstand verleent aan een verdachte, de toegang tot een politiebureau te ontzeggen.

Verzoeker erkent dat bij het bewuste verhoor van zijn cliënt X sprake was van irritatie over en weer. Dat begon al voorafgaand aan het verhoor. Verzoeker en zijn collega kregen later toegang tot het bureau dan was afgesproken, er was discussie over het tonen van legitimatiebewijzen en over het tevoren toesturen van stukken. Verzoeker wijst er op dat zijn cliënt X niet alleen verdachte was maar - als voormalig advocaat - tevens een geheimhouder. Dat maakte het volgens verzoeker bijzonder belangrijk dat hij goed oplette dat zijn cliënt X zijn beroepsgeheim niet zou schenden. Het was ook verzoekers rol zijn cliënt X daarin bij te staan en te beschermen.

Verzoeker ontkent dat hij vragen beantwoordde die voor X waren bestemd. Af en toe las verzoeker de aantekeningen die hij maakte hardop voor. Dat deed hij om te voorkomen dat de politieambtenaren door zouden gaan met het verhoor en hij een deel van het verhoor zou missen.

Volgens verzoeker was de gemoedstoestand van X tijdens het verhoor niet best. Toen de situatie tussen zijn cliënt X en de politieambtenaren escaleerde, was het nodig dat verzoeker ingreep. Dat is volgens verzoeker zijn taak als raadsman. Dat het verhoor geregeld werd onderbroken, was naar de mening van verzoeker dan ook nodig.

Verzoeker ontkent dat hij door de politieambtenaren is gewaarschuwd en hij wijst er op dat hij ook van de officier van justitie niets heeft gehoord. De uitwerking van het proces-verbaal door de politie is volgens verzoeker wel correct, maar niet volledig.

Verzoeker wijst er op dat hij door de ontzegging in ieder geval tijdens vijf politieverhoren geen rechtsbijstand heeft kunnen verlenen aan zijn cliënt X. Ook kon verzoeker andere cliënten op de betreffende locaties niet bijstaan.

*Klacht bij de Deken*⁶

De politie diende naar aanleiding van de gang van zaken tijdens het politieverhoor een klacht over verzoeker in bij de Deken van de Orde van Advocaten. Na een onderzoek door de Deken leidde dit tot een dekenbezwaar bij de Raad van Discipline (hierna: de Raad). De Raad verklaarde de klacht van de politie niet-ontvankelijk vanwege het ontbreken van een voldoende rechtstreeks belang. Het dekenbezwaar werd gedeeltelijk gegrond verklaard. De Raad overwoog dat verzoeker het behoorlijk verloop en de voortgang van een politieverhoor heeft verstoord zonder dat hij daarbij een redelijk belang van zijn cliënt X diende op een wijze waarbij de grenzen van het toelaatbare en betamelijk zijn overschreden. Verzoeker stelde hoger beroep in tegen deze beslissing van de Raad.

Het Hof van Discipline stelde verzoeker in het gelijk en overwoog onder meer: "*Anders dan de raad is het hof van oordeel dat verweerder het politieverhoor niet onnodig en/of op onevenredige wijze heeft verstoord. Ter toelichting overweegt het hof het volgende. (...) Het hof is van oordeel dat verweerder zich gegeven de omstandigheden niet zodanig heeft gedragen dat hij daarmee de grenzen van het betamelijke en behoorlijke heeft overschreden. Ook niet met of door de door de raad aangehaalde uitlatingen die de raad als denigrerend heeft gekwalificeerd. Wat de inhoud van die uitlatingen betreft heeft verweerder voldoende*

⁵ Zie de bijlagen voor een meer uitgebreide weergave van het standpunt van verzoeker.

⁶ Zie de bijlagen voor een uitgebreide weergave van de uitspraak van het Hof van Discipline.

duidelijk gemaakt welk verdedigingsbelang daarmee gediend was. Wat de woordkeuze betreft is voorstelbaar dat die mede is ingegeven door de reeds over en weer ontstane irritatie. In ieder geval is niet gebleken dat verweerder enkel uit is geweest op het saboteren van het verhoor of dat het door verweerder gedane beroep op de Richtlijn bedoeld was om het politieverhoor te frustreren. De interrupties door verweerder strekten tot slot wel degelijk tot enig noemenswaardig voordeel van zijn cliënt, te weten de verkrijging van het ontbrekende deel van het politiedossier voordat verdere vragen zouden worden beantwoord."

Opnamen van het verhoor op 6 april 2017

Onderzoekers van de Nationale ombudsman hebben van de politie de registratie (geluidsopnamen) van het verhoor van 6 april 2017 ontvangen en beluisterd. Verder beschikt de ombudsman over het proces-verbaal van verhoor waarin dit verhoor is uitgewerkt⁷.

In de uitspraak van de Raad van Discipline van 16 november 2020⁸ is de transcriptie van het verhoor integraal opgenomen.

Beoordeling van de ontzegging

Aan verzoeker is de toegang tot de gebouwen van de DRR van de politie eenheid Zeeland-West Brabant ontzegd voor de duur van zes maanden. Dit is een ingrijpende maatregel die grote impact heeft gehad. Gevolgen van de maatregel waren onder meer dat:

- verzoeker als advocaat zijn cliënt X tijdens politieverhoren niet langer kon bijstaan;
- verzoeker andere cliënten tijdens verhoren op locaties van DRR van deze eenheid niet meer kon bijstaan;
- cliënt X niet de bijstand kon krijgen van één van de door hem gekozen rechtsbijstandverleners.

Wat er feitelijk is gebeurd tijdens het verhoor staat niet ter discussie. Er zijn geluidsopnamen en zowel in de processen-verbaal als in de door de Raad van Discipline opgemaakte transcriptie is alles vastgelegd. Betrokkenen verschillen echter wel van mening over de vraag of verzoeker zich met zijn gedrag tijdens het verhoor ernstig heeft misdragen.

Het Hof van Discipline heeft al een oordeel gegeven over het gedrag van verzoeker. Dit Hof heeft geoordeeld dat verzoeker het politieverhoor niet onnodig en/of op onevenredige wijze heeft verstoord. Verder oordeelde dit Hof dat verzoeker zich niet zodanig heeft gedragen dat hij daarmee de grenzen van het betamelijke en behoorlijke heeft overschreden. De Nationale ombudsman neemt de overwegingen van het hof in acht zoals artikel 9:27, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht⁹ voorschrijft.

Waar het Hof een oordeel heeft gegeven over het gedrag van verzoeker, beoordeelt de ombudsman het gedrag van de politie waarover verzoeker klaagt, de ontzegging. Nu het politieverhoor niet onnodig en/of op onevenredige wijze werd verstoord, was geen sprake van het gedrag dat de politie aan de ontzegging ten grondslag heeft gelegd. Met het opleggen van de ontzegging heeft de politie dan ook het redelijkheidsvereiste geschonden.

Overigens blijkt dit ook uit de geluidsopnamen. Daaruit volgt dat verzoeker geregeld, met name tegen het einde van het verhoor, 'inbreekt' bij het verhoor. X wordt kwaad op de politie en gaat met de politie in discussie. De politie blijft ondertussen vragen stellen aan X. Verzoeker blijft rustig. Verzoeker is vrij 'streng'

⁷ Proces-verbaal van verhoor verdachte van 10 april 2017.

⁸ ECLI:NL:TADRAMS:2020:261 Raad van Discipline Amsterdam 20-166/A/A 20-167/A/A/D

⁹ Artikel 9:27 tweede lid van de Awb luidt: Indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan, neemt de ombudsman de rechtsgronden in acht waarop die uitspraak steunt of mede steunt.

tegen zijn cliënt. Er is steeds discussie tussen verzoeker en de politie en het verhoor komt eigenlijk niet echt op gang. Eén keer zegt verzoeker hardop wat hij opschrijft.

In de geluidsopnamen en het gedrag van verzoeker tijdens het verhoor ziet de Nationale ombudsman geen grond voor het standpunt van de politie dat verzoeker zich ernstig heeft misdragen.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Bevindingen ten aanzien van de verlenging van de ontzegging

Verlenging van de ontzegging

De politie heeft de ontzegging met zes maanden verlengd.¹⁰ Ter onderbouwing van deze verlenging wijst de politie er op dat verzoeker enkele maanden eerder, terwijl de ontzegging nog gold, aankondigde te verschijnen om een verhoor van zijn cliënt X bij te wonen. Verder stelt de politie dat verzoeker op de dag van het verhoor op het terrein van het politiebureau is verschenen. Daarmee heeft verzoeker de politie opnieuw geprovoceerd en opzettelijk onnodig werk bezorgd. De politie was genoodzaakt voorbereidende maatregelen te treffen zoals het reserveren van capaciteit als verzoeker het bureau zou betreden. Verder wijst de politie er op dat zij van verzoeker geen reactie of reflectie op het eerdere incident heeft ontvangen.

Standpunt van de politie¹¹

Toen verzoeker de politie liet weten dat hij samen met zijn collega advocaat mr. S, aanwezig wilde zijn bij een verhoor van hun cliënt X, was overleg nodig op verschillende niveaus. Intern met de politiechef, de afdeling voorlichting en met de juridische afdeling. Verder was er ook contact met de Deken, die op zijn beurt weer contact met verzoeker had. De politie moest rekening houden met verschillende scenario's.

Tijdens het onderzoek van de ombudsman liet de politie weten dat verzoekers *aankondiging* om te verschijnen de grondslag was voor de verlenging van de ontzegging. Of verzoeker daadwerkelijk op het terrein van de politie is verschenen, is volgens de politie niet relevant. De ontzegging werd verlengd, omdat verzoeker aankondigde te komen en de politie genoodzaakt was om maatregelen te treffen.

Standpunt van verzoeker¹²

Verzoeker en zijn collega advocaat mr. S. ontvingen van de officier van justitie (OvJ) per mail bericht dat hun cliënt X gehoord zou gaan worden. Indien zij daarbij aanwezig wilden zijn, konden de afspraken voor het verhoor worden gemaakt. Verzoeker en mr. S. hebben toen aangegeven dat zij bij de verhoren aanwezig wilden zijn. Mr. S. heeft vervolgens de afspraken gemaakt over datum en tijd van het verhoor.

De avond vóór het verhoor informeerde mr. S. bij de politie of aan verzoeker de toegang zou worden geweigerd. Dat werd bevestigd en maakte dat verzoeker besloot om niet te gaan. Verzoeker en zijn collega mr. S. spraken af dat mr. S. op de dag van verhoor nog een keer aan de politie zou vragen of verzoeker aanwezig kon zijn. Indien dat het geval was, zou verzoeker alsnog onmiddellijk komen. Op de dag van het verhoor heeft mr. S. bij aankomst op het politiebureau gevraagd of verzoeker bij het verhoor mocht zijn. Toen het antwoord van de politie was dat verzoeker niet naar binnen mocht, is mr. S. naar buiten gegaan en heeft hij verzoeker gebeld met de mededeling dat hij niet zou worden toegelaten.

Verzoeker meent dat de politie in de brief waarin de verlenging wordt aangekondigd ten onrechte stelt dat hij op het terrein van de politie zou zijn geweest.

¹⁰ De tekst van de brief van het sectorhoofd aan verzoeker van 5 oktober 2017 waarin deze verlenging aan verzoeker is meegedeeld, is als bijlage opgenomen.

¹¹ Zie de bijlagen voor een meer uitgebreide weergave van de reactie van de politie.

¹² Zie de bijlagen voor een meer uitgebreide weergave van de verklaringen van verzoeker.

*Advocaat mr S*¹³

Mr. S. verklaart tegenover onderzoekers van de ombudsman dat verzoeker en hij beiden een e-mail kregen van de OvJ waarin een afspraak voor het verhoor van hun cliënt X werd aangekondigd. De dag voorafgaand aan het verhoor stuurde mr. S. een bericht aan de betrokken opsporingsambtenaar om te laten weten dat hij, verzoeker en cliënt X de volgende dag op de afgesproken tijd zouden verschijnen. Kort daarop kreeg mr. S. bericht waarin stond dat hij en cliënt X welkom zijn maar verzoeker niet.

Mr. S. bevestigt dat verzoeker op de dag van het tweede verhoor niet op het terrein van de politie is geweest. Dat weet hij 100% zeker. Verder stelt mr. S. dat hij tegenover de politie geen uitlatingen heeft gedaan waaruit de politie had kunnen afleiden dat verzoeker op het terrein van de politie was.

*Uitspraak van de Raad van Discipline*¹⁴

De Raad overweegt dat verzoeker, evenals zijn collega mr. S., van de zaakofficier het bericht had ontvangen dat zijn cliënt X zou worden gehoord. De Raad oordeelt dat het verzoeker dan niet te verwijten valt dat hij heeft aangekondigd daarbij aanwezig te zijn. Verder overweegt de Raad dat de stelling van verzoeker dat hij niet op het terrein van de politie is verschenen, niet weersproken is.

Het Hof van Discipline heeft dit oordeel van de Raad in hoger beroep bekrachtigd.¹⁵

Beoordeling van de verlenging van de ontzegging

Zoals hiervoor overwogen, acht de ombudsman het opleggen van de ontzegging door de politie niet behoorlijk. Hieruit volgt dat ook het verlengen van die ontzegging in strijd is met het redelijkheidsvereiste.

In aanvulling daarop overweegt de ombudsman nog het volgende. Vaststaat dat het openbaar ministerie (OM) aan verzoeker en zijn collega S. een aankondiging heeft gestuurd dat afspraken gemaakt worden om hun beider cliënt X te verhoren.

De Raad van Discipline oordeelde dat het verzoeker niet te verwijten valt dat hij de politie heeft laten weten bij dat verhoor aanwezig te willen zijn. Het Hof van Discipline heeft dit oordeel van de Raad bekrachtigd. De Nationale ombudsman neemt het oordeel van het Hof in acht zoals artikel 9:27, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht¹⁶ voorschrijft.

De omstandigheden die de overheid (i.c. de politie) ten grondslag legt aan de verlenging van de ontzegging - zoals het treffen van voorbereidende maatregelen - heeft zij zelf gecreëerd. Dat verzoeker heeft aangekondigd aanwezig te willen zijn bij een verhoor van zijn cliënt X is een direct gevolg van het handelen van diezelfde overheid. Immers aan verzoeker is een bericht gestuurd waarin hij werd geïnformeerd dat zijn cliënt X gehoord zou gaan worden.

Naar het oordeel van de ombudsman is het begrijpelijk dat verzoeker hieruit heeft afgeleid dat het hem mogelijk werd toegestaan aanwezig te zijn bij het verhoor. Dat de politie zich genoodzaakt voelde om voorbereidende maatregelen te treffen voor het geval verzoeker zou verschijnen, valt verzoeker dan ook niet te verwijten.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

¹³ Zie de bijlagen voor een meer uitgebreide weergave van de verklaring van advocaat mr. S.

¹⁴ ECLI:NL:TADRAMS:2020:261 Raad van Discipline Amsterdam 20-166/A/A 20-167/A/A/D.

¹⁵ Zie de bijlagen voor een uitgebreide weergave van de uitspraak van het Hof van Discipline.

¹⁶ Zie noot 9.

Overigens is in de brief waarin verzoeker wordt geïnformeerd over de verlenging van de ontzegging vermeld dat ook de daadwerkelijke aankomst van verzoeker op het terrein van de politie daaraan ten grondslag ligt. Verzoeker en mr. S. stellen dat verzoeker niet op het terrein van de politie is verschenen. De Raad van discipline overweegt dat deze stelling van verzoeker niet is weersproken. De ombudsman gaat ervan uit dat verzoeker niet is verschenen.

Bevindingen ten aanzien van de klachtbehandeling

Standpunt politiechef

De politiechef heeft - in navolging van het advies van de klachtenadviescommissie - besloten de (verdere) behandeling van de klacht op grond van artikel 9:8, eerste lid, onder f van de Awb op te schorten tot het strafproces tegen cliënt X is afgerond.

In het advies van de klachtencommissie stond onder meer het volgende:

"Het is de commissie uit navraag gebleken dat de strafrechtelijke procedure tegen [naam verdachte, cliënt van verzoeker] nog niet is afgerond. Artikel 9:8, eerste lid, onder f van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat een bestuursorgaan niet verplicht is om een klacht in behandeling te nemen, indien er sprake is van een zodanige samenhang tussen de gedraging waarover wordt geklaagd en de strafzaak waarin die gedraging – mede – wordt getoetst, dat het in behandeling nemen van de klacht een onwenselijke samenloop met de strafprocedure oplevert. Hoewel de commissie vaststelt dat het ten laste gelegde feit niet de gedraging is waarover wordt geklaagd (de opgelegde ordemaatregel en de verlenging ervan), kan er naar haar oordeel desondanks sprake zijn van een onwenselijke samenloop. De commissie acht het in dit geval immers niet ondenkbaar dat het advies van de commissie en/of het oordeel van de politiechef over de klacht met een beroep op een vormverzuim in de zin van artikel 359a van het Wetboek van Strafvordering (Sv) zal/zullen worden ingebracht in het lopende strafproces indien de klacht gegrond zou worden verklaard. Dit zou de rechtsgang mogelijk kunnen beïnvloeden. De commissie ziet hierin een onwenselijke samenloop met de nog lopende strafprocedure en acht het dan ook onwenselijk om de klacht verder in behandeling te nemen alvorens er uitspraak is gedaan in de strafzaak."

Toen de ombudsman de politie tijdens zijn onderzoek verzocht om een reactie op de klacht, antwoordde de plaatsvervangend politiechef dat hij zich onthoudt van een oordeel.

Standpunt verzoeker

Verzoeker stelt zich - kort gezegd - op het standpunt dat zijn klachten door de politie niet zijn behandeld zoals dat behoort te gebeuren. Verzoeker vindt dat ten onrechte is besloten tot het niet in behandeling nemen van zijn klachten. Hij meent dat artikel 9: 8 eerste lid onder f Awb ten onrechte is toegepast omdat de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, niet als tenlastegelegd feit aan de strafrechter is voorgelegd door het OM. Verder wordt de gedraging niet door de rechter beoordeeld bij het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het OM of de rechtmatigheid van het bewijs.

Beoordeling van de klachtbehandeling

De politie heeft de klacht van verzoeker niet in behandeling genomen op grond van artikel 9:8 lid 1 sub f van de Awb.

Zoals de Nationale ombudsman heeft overwogen in het rapport Professionele klachtbehandeling politie¹⁷ heeft dit onderdeel betrekking op de samenloop van een klacht met een lopende strafrechtelijke procedure waarbij de desbetreffende gedraging eveneens voorwerp van toetsing is. Het bestuursorgaan moet dan

¹⁷ Professionele klachtbehandeling door de politie (nationaleombudsman.nl) rapport nr 2021/002.

beoordelen of het in behandeling nemen van de klacht een onwenselijke samenloop met de strafprocedure oplevert. Het bestuursorgaan blijft wel bevoegd om de klacht te onderzoeken.

Tijdens een opsporingsonderzoek hoeven klachten, die nauw verband hebben met het opsporingsonderzoek, niet te worden behandeld. Het gaat dan om de volgende twee situaties:

1. de strafrechter gaat een oordeel geven over de gedraging waar de klacht op ziet;
2. de strafrechter gaat niet oordelen over de gedraging waar de klacht op ziet, maar die gedraging kan door de rechter worden beoordeeld bij het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het OM of de rechtmatigheid van het bewijs.

In dit geval acht de ombudsman het beroep van de politie op artikel 9:8, eerste lid, sub f, van de Awb niet juist.

Anders dan de politie stelt, was geen sprake van een onwenselijke samenloop nu de strafzaak niet zag op gedragingen van verzoeker maar op gedragingen van cliënt X.

Er was geen opsporingsonderzoek gaande waarin verzoeker verdachte was en verzoeker werd niet vervolgd voor enig strafbaar feit. Dit maakt dat artikel 9:8 eerste lid, onder f, niet van toepassing was. De klacht had dan ook behandeld moeten worden.

De Nationale ombudsman acht de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Conclusie

De klachten over de onderzochte gedragingen van de politie Zeeland-West-Brabant zijn gegrond, wegens schending van het redelijkheidsvereiste en wegens onjuiste toepassing van artikel 9:8, eerste lid, sub f, van de Algemene wet bestuursrecht.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlagen

1. Ten aanzien van de ontzegging

A. Tekst van de brief van 19 april 2017 van het sectorhoofd aan verzoeker

"Geachte heer [naam verzoeker]

Op donderdag 6 april 2017 bent u op het politiebureau (...) als raadsman aanwezig geweest bij een verhoor van de verdachte [naam van de cliënt van verzoeker].

De verhorende ambtenaren hebben aan mij gerapporteerd dat u zich tijdens dat verhoor ernstig heeft misdragen. Dit is vastgelegd in het proces-verbaal van verhoor nummer 196, het proces-verbaal van bevindingen nummer 201, alsmede in het rapport [nummer rapport]. Daarnaast zijn uw gedragingen te horen op de auditieve opnamen van het betreffende gehoor.

U heeft tijdens het verhoor herhaaldelijk laten blijken dat u zich niet wenst te conformeren aan de regels voor de inrichting van en de orde tijdens het politieverhoor waaraan de raadsman deelneemt, welke zijn vastgelegd in het Besluit inrichting en orde politieverhoor van 26 januari 2017.

U heeft hierover aangegeven dat u zich beroept op Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement van 22 oktober 2013, waaruit zou blijken dat u als raadsman actief mag deelnemen aan het verhoor.

Uit de processen-verbaal blijkt dat u het verhoor heeft verstoord door onder andere het feit dat u steeds antwoord gaf op vragen die voor de verdachte waren bestemd, u steeds onnodige verduidelijkingsvragen stelde, hardop voorlas als u iets opschreef en neerbuigend in de richting van uw cliënt en de verhorende verbalisanten sprak. Gedurende het verhoor heeft u in totaal 25 keer het verhoor ongewenst onderbroken. Ondanks dat de verhorende verbalisanten u in totaal 10 keer een waarschuwing hebben gegeven heeft dit uw gedrag niet doen veranderen. De verhorende verbalisanten hebben gedurende het gehele verhoor het gevoel gehad dat het hen opzettelijk onmogelijk werd gemaakt om met verdachte op professionele wijze in verhoor te gaan en de regie op het verhoor te houden. Zij voelden zich hiervoor geschoffeerd en niet serieus genomen. De verbalisanten zagen geen andere mogelijkheid dan het verhoor te beëindigen.

Ik kan na het lezen van de processen-verbaal en het beluisteren van de opname niet anders concluderen dan dat u, zonder enige gerechtvaardigde aanleiding hiertoe, het gehele verhoor opzettelijk heeft tegengewerkt.

Uit uw gedrag kan ik niet anders afleiden dan dat ieder toekomstig contact met mijn personeel op een escalerende, disrespectvolle en disruptieve manier zal verlopen. Ik acht daarom het nemen van een onmiddellijke maatregel op zijn plaats.

Uit zorg voor mijn personeel, uit het oogpunt van professionaliteit die van u als raadsman mocht worden verwacht, alsmede in het kader van een ordentelijke bedrijfsvoering van opsporingsonderzoeken, ontzeg ik u per direct de toegang tot de gebouwen en ruimten die in gebruik zijn bij de Dienst Regionale Recherche van de eenheid Zeeland-West-Brabant.

De maatregel gaat in vanaf datum van dagtekening van deze brief en geldt voorlopig voor de duur van zes maanden.

Ik ga ervan uit dat de Deken der Orde van Advocaten, waar ik heden een klacht tegen u heb ingediend, binnen die termijn een passende maatregel tegen u heeft genomen.

Ik ga ervan uit u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd."

B. Passages uit de verklaring van het sectorhoofd en medewerkers van politie tegenover onderzoekers van de Nationale ombudsman

(...) In de zaak waar het onderzoek van de Nationale ombudsman op ziet, is besloten tot het opleggen van een voorlopige ontzegging van de toegang aan een advocaat. Er was sprake van zeer grof gedrag en er was geen vooruitzicht op verbetering. Het was een zeer uitzonderlijke situatie. Wij hebben zo iets niet eerder meegemaakt en wij hebben ook nooit eerder zo'n maatregel hoeven nemen.

(...) In dit geval ging het om een tijdelijke maatregel, in eerste instantie in afwachting van een reactie van de Deken of een actie van de Raad van Discipline. Naar mijn mening is de opgelegde zes maanden nog zeer coulant. Het is mogelijk om het uiteindelijk om te zetten naar een definitieve maatregel.

De grond en de duur van de ontzegging is bepaald in overleg met de juridische afdeling van de politie. Het gedrag van [naam verzoeker] was zeer grof en er was geen uitzicht op verbetering. Gelet op die omstandigheden vind ik een maatregel van zes maanden nog licht.(...)

De politie heeft aangegeven dat [naam verzoeker] zich ernstig heeft misdragen. De gedragingen waar we dan op doelen zijn beschreven in een rapport dat is opgesteld door de verbalisanten die bij het verhoor aanwezig waren. Zij hebben beschreven wat de misdragingen waren en waardoor zij zich geschoffeerd voelden. Een kopie van dat rapport verstrekken wij aan de ombudsman (...)

[medewerkers van politie]:

Tijdens het verhoor gedroeg [naam verzoeker] zich zo neerbuigend. Het begon al bij het voorstellen en het vragen naar onze legitimatie. Wij maakten dat echt nooit eerder zo mee. Dat iemand je niet in je professie wil zien. Dat we de regels uitleggen en iemand kenbaar maakt dat hij zich daar niet aan zal gaan houden. Hij had echt maling aan ons en maakte duidelijk dat hij het zo zou gaan doen als hij dat wilde. Wij hebben toch nog geprobeerd het verhoor door te zetten en hem nog een kans te geven. Wanneer u het verhoor beluistert hoort u dat we het verhoor al veel eerder hadden kunnen stoppen. De politie was van goede wil. We zijn ook wel gewend dat het soms even aftasten is en dat mensen wat vervelend doen. We houden ze dan voor wat de regels zijn: aan het einde van het verhoor krijgt de advocaat gelegenheid een opmerking te maken en hij/zij mag een opmerking maken wanneer de verdachte te zeer onder druk gezet wordt. Ook in dit geval hebben we die regels nog eens benoemd en hebben we meerdere keren de kans gegeven verder te gaan met het verhoor.

C. Passages uit de verklaring van verzoeker tegenover onderzoekers van de Nationale ombudsman

"Ik ben van mening dat ik tijdens het verhoor in april 2017 netjes en professioneel mijn werk heb gedaan. Er was geen enkele aanleiding mij een maatregel op te leggen. Verder kan alleen een (h)ovj het verhoor stopzetten voor korte duur. Dat is niet hetzelfde als een advocaat de toegang tot het politiebureau ontzeggen. Ik ben van mening dat niemand bevoegd is om een advocaat de toegang tot het politiebureau te ontzeggen, ook de korpschef niet.

Het verhoor was naar mijn idee een krakkemikkig verhoor. Leest u het verslag maar eens na. Er was zeker sprake van irritatie over en weer. Dat begon al voorafgaand aan het verhoor.

(...) Vervolgens was er discussie over het tonen van de legitimatiebewijzen. (...) Het is naar mijn mening van belang er zeker van te zijn met wie je in gesprek bent, in dit geval in het bijzonder. Client moet weten of de

politiemedewerkers afkomstig zijn van de politie Zeeland West Brabant, vanuit Den Haag of van de Rijksrecherche. (...)

Verder speelde in deze zaak een rol dat onze cliënt niet alleen verdachte was maar - als advocaat - tevens een geheimhouder. Dat maakte het bijzonder belangrijk dat hij goed oplette dat hij zijn beroepsgeheim niet zou schenden. Het was ook onze rol hem daarin bij te staan en te beschermen.

(...) In reactie op de argumenten die het sectorhoofd geeft, ter onderbouwing van de maatregel, het volgende.

Hij gaf steeds antwoord op vragen die voor de verdachte bestemd waren.

Hij stelde steeds onnodige verduidelijkingsvragen

Dit is niet juist. Ik heb geen vragen beantwoord die voor de verdachte bestemd waren. Dat blijkt ook uit de opnames. Ik heb wel verduidelijkingsvragen gesteld wanneer daar aanleiding toe was, maar dit waren geen onnodige vragen. (...). Als advocaat is het mijn taak mijn cliënt daarop dan te wijzen wanneer hij door de politie verkeerd wordt voorgelicht.

Hij las hardop voor als hij iets opschreef

Tijdens een verhoor maak ik aantekeningen in mijn kladblok. Dat doe ik altijd en die aantekeningen bewaar ik ook want die heb ik nodig. Tijdens het verhoor bleek ineens dat de verbalisanten voorafgaand aan het verhoor, op de gang, met de verdachte hadden gesproken. Toen ik dat hoorde vroeg ik of ze daarvan een verslag hadden gemaakt. Dat hadden ze nog niet gedaan.

Vervolgens wilden ze verder gaan met het verhoor. Omdat het belangrijk is dat ik het verslag van het gesprek op de gang alsnog krijg, moet ik daarvan een aantekening maken.

Om te voorkomen dat ik vervolgens een deel van het verhoor mis omdat zij al verder gaan met vragen stellen, vertel ik dan hardop wat ik aan het opschrijven ben: 'verslag van gesprek op de gang'.

Hij deed neerbuigend in de richting van zijn client en de verhorende verbalisanten

Zoals ook blijkt uit het verhoor was de gemoedstoestand van de verdachte tijdens het verhoor niet best. De verdachte ging over de rooie en een time out was nodig. Kijk bijvoorbeeld op blz. 11 van het proces-verbaal. De verdachte noemde de verbalisanten 'louche idioten' en 'klootzakken'. Het is dan mijn taak om te reageren en in te grijpen. Ik heb toen tegen mijn client gezegd: zitten! Dit heb ik gezegd in reactie op de escalatie die ontstond tussen mijn client en de politie. Zelf heb ik tegen de verbalisanten geen onvertogen woord gesproken. Ik wijs in dit verband op een arrest waaruit ook kan worden afgeleid dat het de taak van een advocaat is om tijdens een verhoor aandacht te hebben voor de gemoedstoestand van zijn cliënt.

Hij heeft ongeveer 25 x het verhoor ongewenst onderbroken

Het verhoor is onderbroken maar dat was naar mijn mening niet ongewenst maar nodig vanwege de loop van het verhoor. Het zou kunnen dat dit 20 tot 30 keer is gebeurd.

Verbalisanten hebben ongeveer 10 x gewaarschuwd

Van waarschuwingen was geen sprake en het verhoor is ook niet tussentijds beëindigd. De verbalisanten hebben mij niet gewaarschuwd en ook van de officier van justitie heb ik niets gehoord. Dit terwijl de verbalisanten mij wel lieten weten dat zij telefonisch contact met de officier van justitie opnamen om te overleggen omdat zij vonden dat ik mij niet aan de regels hield. Geen van de officieren, er waren er 4 bij deze zaken betrokken, zag toen kennelijk aanleiding contact met mij te zoeken. De officier had wel contact met mij moeten opnemen in het kader van wederhoor.

De uitwerking van het proces-verbaal is wel correct, maar niet geheel volledig. Ik heb dat aan de hand van de opnames gecontroleerd. Zo loopt tijdens een pauze de opname door en daaruit blijkt dat de verbalisanten

telefonisch contact opnemen met de officier, omdat zij mij vervelend vonden tijdens het verhoor. Dat is niet uitgewerkt in het proces-verbaal. Er is in het verbaal wel melding gemaakt van het contact.

De Deken heeft aan de hand van de opnamen een transcriptie laten maken. Die kan ik desgewenst toesturen.

Ik ben tijdens het verhoor geen enkele keer gewaarschuwd. Een waarschuwing is zeggen: als u zo doorgaat dan... Als de politie stelt dat zij het ergens niet mee eens is, dan is dat geen waarschuwing. Ook is bellen met een officier geen waarschuwing. "

D. Standpunt verzoeker in het kader van wederhoor

6. 'Op grond van internationale en landelijke wet- en regelgeving is er geen wettelijke grondslag voor de Nederlandse politie om een voor een verdachte optredende advocaat te verwijderen uit een politieverhoor danwel niet meer toe te laten tot een (volgend) politieverhoor op grond van het op professionele wijze verlenen van rechtsbijstand aan zo een verdachte tijdens zo een politieverhoor.

7. Ook de Politiewet 2021 en daarop gebaseerde lagere wetgeving, inclusief het Mandaatbesluit Politie januari (2017), bieden geen wettelijke grondslag om een advocaat te verwijderen uit een politieverhoor danwel niet meer toe te laten tot een (volgend) politieverhoor. Er is geen wettelijke grondslag voor de korpschef, noch voor de gemandateerde politiechef, en al helemaal niet aan een sectorhoofd. Laat staan dat zoiets als het LHNP – wettelijk of feitelijk – grondslag kan vormen.'

(...)

25. 'Werkzaamheden als advocaat

Door beide ordemaatregelen heeft klager, in ieder geval, tijdens vijf (5) verhoren geen rechtsbijstand kunnen verlenen aan de verdachte-geheimhouder tijdens politieverhoren, naast de andere (gekozen) advocaat S. Het is alleen en uitsluitend aan de keus van een verdachte-geheimhouder om zich door een of meerdere advocaten te laten bijstaan. Keus van de verdachte-geheimhouder was (telkens) om zich – ook bij politieverhoren – te laten bijstaan door twee advocaten. Dat is niet aan een (of: vier) zaakofficieren van justitie en niet aan de politie (ZWB) en in het geheel niet aan dat sectorhoofd.

E. Passages uit de beslissing van het Hof van Discipline

Beslissing van **21 mei 2021**
in de zaak 200281D

(...)

Het hof verwijst naar de beslissing van 16 november 2020 van de Raad van Discipline (hierna: de raad) in het ressort Amsterdam (zaaknummer: 20-167/A/A/D). In deze beslissing zijn van het dekenbezwaar onderdeel a) gegrond en de onderdelen b) en c) ongegrond verklaard. Aan verweerder is de maatregel van waarschuwing opgelegd met veroordeling van verweerder in de proceskosten. De klacht van het sectorhoofd dienst regionale recherche eenheid Zeeland-West Brabant is niet-ontvankelijk verklaard (zaaknummer 20-166/A/A).

Deze beslissing in beide zaken is onder ECLI:NL:TADRAMS:2020:261 op tuchtrecht.nl gepubliceerd
(...)

FEITEN

3.1 Het hof stelt de volgende feiten vast.

3.2 Op 6 april 2017 is verweerder als één van de twee advocaten aanwezig geweest bij het vijfde politieverhoor van zijn cliënt, destijds advocaat en tevens verdachte (hierna: de cliënt). Op dat moment was de cliënt rechtens van zijn vrijheid beroofd krachtens een bevel gevangenhouding en waren aan hem alle beperkingen opgelegd. Van het verhoor is op 10 april 2017 proces-verbaal opgemaakt op basis van de geluidsopname van het verhoor (hierna: het proces-verbaal van verhoor).

3.3 Op 10 april 2017 is ook een proces-verbaal van bevindingen van het verhoor opgemaakt (hierna: het proces-verbaal van bevindingen). Daarin staat onder meer:

“Tijdens het verhoor bleek dat [verweerder] zich niet kon conformeren aan de richtlijnen van 2017 van de raadsman bij het verhoor. [Verweerder] legde uit dat hij zich ging houden aan de richtlijn van 2013 nummer 48 en vond dat hij actief deel moest nemen aan het verhoor. Verder waren er een aantal ongebruikelijke acties van [verweerder] tijdens het verhoor:

(...)

- [verweerder] heeft het verhoor moedwillig verstoord. Hij gaf antwoorden op vragen die voor de verdachte bestemd waren, stelde onnodige verduidelijkingsvragen aan verbalisanten, moedigde verdachte aan als hij geen antwoord gaf op de vraag, las hardop voor wat hij opschreef en wees verdachte meerdere malen op het feit dat hij zijn mond moest houden;

- [verweerder] heeft op bevelende toon tegen verdachte gezegd dat hij moest gaan zitten en zijn mond moest houden”

3.4 In aanvulling op het proces-verbaal van verhoor en het proces-verbaal van bevindingen is door de verbalisanten een rapport opgesteld waarin onder meer staat dat de verbalisanten het gevoel hadden dat het hen opzettelijk onmogelijk werd gemaakt een professioneel verhoor te houden, dat zij zich geschoffeed en niet serieus genomen voelden door verweerder, dat hun pogingen om een voor beide partijen werkbare situatie te creëren niets hebben uitgehaald en dat bij terugluisteren van het verhoor is geteld hoe vaak verweerder het verhoor op een bepaalde wijze heeft onderbroken en is gewaarschuwd dan wel gecorrigeerd door verbalisanten.

3.5 Bij brief van 19 april 2017 heeft het sectorhoofd dienst regionale recherche – eenheid Zeeland-West-Brabant (hierna: het sectorhoofd) verweerder onder meer geschreven:

(Nationale ombudsman: tekst brief zoals opgenomen op blz. 1 van deze bijlage)

3.6 Bij brief van 25 april 2017 heeft de deken aan verweerder bericht dat hij door het sectorhoofd op de hoogte is gesteld van het verloop van het verhoor op 6 april 2017 en dat hij de melding van het sectorhoofd opvat als een signaal van het optreden van verweerder dat op de gebruikelijke wijze onderzocht zal worden.

3.7 Bij brief van 13 november 2017 heeft de deken aan verweerder bericht dat het sectorhoofd zijn melding aan de deken als een klacht ziet en heeft de deken verweerder op de hoogte gesteld van een aanvullende klacht van het sectorhoofd.

DEKENBEZWAAR

4.1 Het dekenbezwaar houdt, zakelijk weergegeven en voor zover in hoger beroep nog van belang, in dat verweerder tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet. De deken verwijt verweerder het volgende.

a) Verweerder heeft zich als raadsman tijdens het verhoor van de cliënt op 6 april 2017 niet aan de voor een dergelijk verhoor geldende regels gehouden, met zijn optreden slechts willen bereiken dat een inhoudelijk

verhoor van de cliënt zeer ernstig werd bemoeilijkt en heeft het verhoor verstoord, waardoor inhoudelijke vragen nauwelijks aan de orde zijn geweest. Het gedrag van verweerder bestond uit de volgende elementen:

- (...)
- b) (...)
- c) (...)

5 BEOORDELING

(...)
maatstaf

5.4 De raad heeft de juiste toetsingsmaatstaf aangelegd, te weten dat voorop staat dat de advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op een wijze die hem passend voorkomt. Dit ziet op de kernwaarde partijdigheid. Het hof voegt hier nog aan toe dat de beginselen van een eerlijk strafproces met zich meebrengen dat van een advocaat in strafzaken in het belang van zijn cliënt een actieve houding mag worden verwacht waarbij hij op professionele en functionele wijze de (verdedigings)rechten van zijn cliënt bewaakt. Dat geldt des te meer wanneer de cliënt zich in voorlopige hechtenis bevindt en onderworpen wordt aan een politieverhoor. De advocaat mag in dit geval een actieve bijdrage leveren aan het verhoor, waarbij hij zo nodig en voor zover dat in het belang van zijn cliënt is, tijdens het politieverhoor mag ingrijpen.

De advocaat mag zich daarbij evenwel niet bedienen van middelen die op zichzelf beschouwd ongeoorloofd zijn of die – in dit geval: binnen de context van een politieverhoor – leiden tot onevenredige verstoring van het politieverhoor zonder dat zij tot enig noemenswaardig voordeel van zijn cliënt strekken.

overwegingen van het hof

5.5 Anders dan de raad is het hof van oordeel dat verweerder het politieverhoor niet onnodig en/of op onevenredige wijze heeft verstoord. Ter toelichting overweegt het hof het volgende.

5.6 De vrijheid van handelen door de advocaat staat voorop. Daarbij is allereerst van belang dat de cliënt van verweerder zich in voorlopige hechtenis bevond, verdacht werd van meerdere strafbare feiten en niet de beschikking had over het volledige politiedossier. Tussen verweerder en de cliënt was afgesproken dat in afwachting van het volledige procesdossier geen vragen meer beantwoord zouden worden tijdens een politieverhoor. Deze afspraak is niet ongeoorloofd en de interventies van verweerder passen in deze lijn. Verweerder heeft naar het oordeel van het hof in zijn beroepschrift aan de hand van de transcripties in voldoende mate aangegeven welke redelijke belangen van zijn cliënt, die tevens als advocaat een geheimhoudersstatus had, gediend waren bij verweerders actieve bijdrage in het verhoor ter bewaking van de rechten van zijn cliënt. Het hof heeft bij het lezen van de transcripties en het ter zitting in aanwezigheid van partijen beluisteren van de geluidsopname van het politieverhoor bemerkt dat in de loop van het verhoor over en weer irritaties ontstonden tussen de verhorende verbalisanten en de verdediging, kennelijk ingegeven door verweerders partijdige opstelling en de reactie van de verbalisanten daarop. Dat de verbalisanten het optreden van verweerder als hinderlijk hebben ervaren maakt het nog niet ongeoorloofd.

5.7 Het hof is van oordeel dat verweerder zich gegeven de omstandigheden niet zodanig heeft gedragen dat hij daarmee de grenzen van het betamelijke en behoorlijke heeft overschreden. Ook niet met of door de door de raad aangehaalde uitlatingen die de raad als denigrerend heeft gekwalificeerd. Wat de inhoud van die uitlatingen betreft heeft verweerder voldoende duidelijk gemaakt welk verdedigingsbelang daarmee gediend was. Wat de woordkeuze betreft is voorstelbaar dat die mede is ingegeven door de reeds over en weer ontstane irritatie. In ieder geval is niet gebleken dat verweerder enkel uit is geweest op het saboteren van het verhoor of dat het door verweerder gedane beroep op de Richtlijn bedoeld was om het politieverhoor te frustreren. De interrupties door verweerder strekten tot slot wel degelijk tot enig noemenswaardig voordeel

van zijn cliënt, te weten de verkrijging van het ontbrekende deel van het politiedossier voordat verdere vragen zouden worden beantwoord.

5.8 Het hof komt dan ook tot de conclusie dat verweerder de norm onder 5.4 niet heeft overtreden. Dat betekent dat het hof bezwaaronderdeel a) ongegrond zal verklaren en dat de beslissing van de raad op dit onderdeel moet worden vernietigd. Dit oordeel leidt ertoe dat het gehele dekenbezwaar ongegrond is en dat dus ook de proceskostenveroordeling van de raad niet in stand kan blijven.

2. Ten aanzien van de verlenging van de ontzegging

F. Tekst van de brief van het sectorhoofd aan verzoeker van 5 oktober 2017

"Geachte heer [naam verzoeker],

In mijn brief van 19 april 2017 heb ik u, voorlopig voor de duur van zes maanden, de toegang tot de gebouwen en ruimten van de Dienst Regionale Recherche ontzegd.

Ik heb u in die brief medegedeeld dat de ontzegging een voorlopige maatregel betrof.

Het voorlopige karakter van de maatregel was onder ander bedoeld om een eventuele sanctie van de Deken mee te kunnen wegen in de definitieve te treffen maatregel. Van de [...] Deken is op 22 september jl. het bericht ontvangen dat hij een gesprek met u heeft gevoerd.

Onder andere is u aangezegd om uw gedrag te veranderen, en de relatie met de politie te verbeteren.

Ik deel u mede dat ik de ontzegging verleng met 6 maanden.
De onderbouwing voor deze beslissing is als volgt.

Op 19 april 2017 concludeerde ik dat ik uit uw gedrag niet anders kon afleiden dan dat ieder toekomstig contact met mijn personeel op een escalerende, disrespectvolle en disruptieve manier zal verlopen. In de periode van 19 april tot heden heb ik geen signalen ontvangen die dat beeld hebben genuanceerd. Sterker, de onderstaande omstandigheden hebben het beeld bevestigd en verstevigd.

Ten eerste heeft ondergetekende, noch enige andere politiefunctionaris, van u een reactie of reflectie op het incident mogen ontvangen.

Ten tweede heeft u naar mijn oordeel de politie opnieuw geprovoceerd, alsmede hen opzettelijk onnodig werk bezorgd.

Op 13 juli 2017 heeft u per email de zaaksovj laten weten dat u voornemens was om tezamen met advocaat S. op 19 juli 2017 te verschijnen aan het bureau van politie aan de [adres bureau], teneinde bij het verhoor van de verdachte [naam verdachte] aanwezig te zijn. U heeft deze aankondiging gedaan terwijl u wist dat u de toegang tot het bureau was ontzegd.

Op 19 juli 2017 bent u met S. aangekomen op het terrein van de [adres politiebureau]. S. heeft aan het politiepersoneel gevraagd of aan u de toegang zou worden ontzegd, wat bevestigend werd beantwoord. S. heeft dat aan u medegedeeld, en u bent in de auto blijven zitten.

Uw gedrag, te weten de aankondiging dat u zou verschijnen, alsmede de daadwerkelijke aankomst op het terrein van het politiebureau, heeft ertoe geleid dat de politie voorbereidende maatregelen heeft moeten treffen.

Onder andere was er op diverse niveaus overleg nodig, is er aan de [...] Deken verzocht om te bemiddelen, en werd er uitvoeringscapaciteit gereserveerd om tegen u op te treden in het geval van betreding van het bureau.

Uit zorg voor mijn personeel, alsmede in het kader van een ordentelijke bedrijfsvoering van opsporingsonderzoeken, deel ik u mede dat ik de ontzegging van de toegang tot de gebouwen en ruimten die in gebruik zijn bij de Dienst Regionale Recherche van de eenheid Zeeland-West-Brabant, verleng.

De maatregel gaat in op 19 oktober 2017 en geldt voorlopig voor de duur van zes maanden.

Ik ga ervan uit dat de Deken der Orde van Advocaten, waar ik heden een aanvullende klacht tegen u heb ingediend, binnen die termijn een passende maatregel tegen u heeft genomen.

De aanvullende klacht heeft betrekking op uw provocerende gedrag, alsmede het opzettelijk onnodig werk bezorgen aan de politie.'

G. Passages uit de verklaring van het sectorhoofd en medewerkers van politie tegenover onderzoekers van de Nationale ombudsman

(..)

[verzoeker] heeft ons toen opnieuw geprovoceerd en veel onnodig werk bezorgd. Hij liet ons weten ondanks de ontzegging toch te komen en dat leidde tot veel extra werk. We moesten overleggen op verschillende niveaus. Intern met de politiechef, de afdeling voorlichting en met de juridische afdeling. Verder was er ook contact met de Deken, die op zijn beurt weer contact met [verzoeker] had. We moesten tevoren toch rekening houden met verschillende scenario's. Bijvoorbeeld wat zouden we doen als [verzoeker] toch verscheen in het bijzijn van een journalist. Of we hem dan zouden aanhouden etc.

De aankondiging om te verschijnen was voor ons de grondslag voor de tweede ontzegging. De voorbereidingen dus en het extra werk. Voor ons is evenwel niet relevant of [verzoeker] nu wel of niet verschenen is. De ontzegging kreeg hij omdat hij aankondigde te komen en wij dus genoodzaakt waren om maatregelen te treffen.

Ook voor de tweede ontzegging geldt dat er geen alternatieven waren. Het ging wederom om een overtreding die zo ernstig was dat een directe 'rode kaart' de enige optie was. Andere maatregelen waren niet effectief want [verzoeker] repeteert zijn normafwijkend gedrag. Dit ondanks het gesprek bij de Deken en de eerdere ontzegging. In overleg met de juridische afdeling en de politiechef is besloten dat deze maatregel redelijk was.

Het is mogelijk dat [verzoeker] een e-mail bericht heeft ontvangen van de officier van justitie waarin is aangekondigd dat een verhoor met zijn client gepland zal worden. De officier en de rechter-commissaris gaan niet over een ontzegging van toegang tot het politiebureau. [Verzoeker] had van ons een brief ontvangen, een ontzegging. Nu die was opgelegd had hij kunnen weten dat hij niet mocht komen. Hij had het in ieder geval na kunnen vragen. Uiteindelijk heeft hij dat dus de avond voor het verhoor ook alsnog gedaan. Toen kreeg hij ook de bevestiging dat hij niet mocht komen.

(...)

H. E-mail bericht, bijlage bij verklaring mr. S

Van: [naam officier van justitie]
Verzonden: vrijdag 30 juni 2017
Aan: [mailadres mr. S] [mailadres verzoeker]
Onderwerp: [naam verdachte]

Geachte heren S. en [naam verzoeker],

Uw client gaf vanmiddag op zitting voor de derde keer aan dat hij nog amper gehoord is over de (...) feiten waarvan hij verdacht wordt.

Ik heb dan ook het politieteam verzocht komende week contact op te nemen met uw client teneinde een afspraak te maken voor een verhoor.

Met vriendelijke groet,

[naam]
Officier van Justitie

I. Passages uit de uitspraak van de Raad van Discipline Amsterdam van 16 november 2020 (ECLI:NL:TADRAMS:2020:261 Raad van Discipline Amsterdam 20-166/A/A 20-167/A/A/D)

3 KLACHT

3.1 De klacht houdt, zakelijk weergegeven, in dat verweerder tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld als bedoeld in artikel 46 Advocatenwet. Klager verwijt verweerder het volgende.

(...)

b) Verweerder heeft – in weerwil van het feit dat hem de toegang was ontzegd – aangekondigd dat hij tezamen met mr. S op 19 juli 2017 een verhoor van mr. X zou bijwonen. Hiermee heeft hij zich provocerend opgesteld en de politie onnodig veel werk bezorgd.

c) Verweerder is op 19 juli 2017 ook daadwerkelijk verschenen op het terrein van het politiebureau. Nadat mr. S aan het politiepersoneel had gevraagd of verweerder de toegang zou worden ontzegd en deze vraag bevestigend is beantwoord is verweerder in de auto blijven zitten. Ook hiermee heeft verweerder zich provocerend opgesteld en de politie onnodig veel werk bezorgd.

(...)

6 BEOORDELING

De klacht - ontvankelijkheid

(...)

6.3 Ook klachtonderdelen b) en c) zijn niet-ontvankelijk. Voor zover met die klachtonderdelen een belang van de politie als organisatie in het algemeen in het geding is, is het niet klager als sectorhoofd, maar de korpschef die daarover kan klagen. Op grond van artikel 27 lid 2 Politiewet is het immers de korpschef die de politie in en buiten rechte vertegenwoordigt.

Het bezwaar – ontvankelijkheid

(...)

6.10 De conclusie van het voorgaande is dat de deken ontvankelijk is in zijn bezwaar.

(...)

Bezwaaronderdeel b)

6.19 In bezwaaronderdeel b) verwijt de deken verweerder dat hij de zaakofficier bij e-mail van 12 juli 2017 heeft meegedeeld voornemens te zijn om op 19 juli 2017 te verschijnen op het politiebureau om bij het verhoor van mr. X aanwezig te zijn.

6.20 Verweerder heeft ter zitting onbetwist aangevoerd dat zowel hij als mr. S van de zaakofficier het bericht hadden gekregen dat mr. X op 19 juli 2017 zou worden verhoord. Gelet hierop valt het verweerder niet tuchtrechtelijk te verwijten dat hij heeft aangekondigd bij dat verhoor aanwezig te zijn. Bezwaaronderdeel b) is dan ook ongegrond.

Bezwaaronderdeel c)

6.21 De deken verwijt verweerder tot slot dat hij op 19 juli 2017 ook daadwerkelijk is verschenen op het terrein van de politie. Verweerder heeft dit echter gemotiveerd betwist. Volgens verweerder hebben hij en mr. S de avond voor het verhoor via Whatsapp het bericht gekregen dat alleen mr. S bij het verhoor aanwezig mocht zijn. Verweerder is daarom op 19 juli 2017 niet naar het politiebureau afgereisd, aldus verweerder. Hiertegenover heeft de deken dit bezwaaronderdeel niet nader onderbouwd. Bezwaaronderdeel c) is daarom eveneens ongegrond.